

Quan es vol tot, no s'en té res

Molts pares s'hauran preguntat més d'una vegada què fer amb un xiquet capriciós que es passa tot el dia demanant coses. Per respondre a aquesta qüestió i a altres tenim aquest deliciós conte, que intentarà ajudar els pares a educar de forma responsable els seus fills i ensenyar el veritable valor de l'amistat.

Un gran nombre de contes dedicats als més menuts se centren tan sols en la fantasia i en una trama atractiva. No és

que aquestos ingredients no siguin importants, però de vegades hi manca cert contingut educatiu, sense caure en «moralices». És a dir, tenint en compte l'edat, aquest tipus de històries podrien esdevenir un mitjà ideal per transmetre valors anomenen-los «transversals» però que són peces fonamentals en el desenvolupament personal i social. Aquesta idea no és nova, i en dues paraules ja la va resumir Horaci: *delectare prodesse*, o el que és el mateix, ensenyar delectant, entretenint, agrasant.

I és precisament això, el que Vilana sembla aconseguir en aquest conte (no oblidem en cap cas, la seua funció docent). A partir d'una història senzilla –l'estructura de la qual es va reiterant de diferents formes– narra les peripècies de Vic Pupo, un xiquet consentit que després de demanar a son pare tot el que se li passa pel cap, arriba a casa amb mal de panxa per tants de pastissos que s'ha menjat, fart de xiclets i avorrit amb un joguet que no sap ni com funciona.

Aquesta història retracta en forma de faula un dels problemes més habituals als quals s'enfronten molts pares. Molts xiquets es passen mitja vida davant el televisor exposats a una publicitat indiscriminada i sense escrúpols que crea veritables consumistes ja des d'infants. El problema per als seus progenitors és com ensenyar a fer-ne un ús responsable dels diners, contenir les ànsies consumistes, i especialment fer comprendre que l'important no és tenir, sinó compartir; que l'essencial en

VIC PUPO LO QUIERE TODO

VICENTE VILANA

IL·LUSTRACIONES DE TOÑO BENAVIDES

32 PÁGINES

EDITILDE, VALÈNCIA, 2006

la vida és la imaginació i els amics. Potser les millors coses són aquelles que no costen diners.

Un dels encerts d'aques-

ta història és que no hi ha cap veu, ni la del narrador, ni la del pare que adoctrine el xiquet, sinó que és ell mateix el que se n'adona del seu problema i el que amb ajuda dels seus amics aconseguix eixir-se'n, gràcies a perico Manolo, el doctor Jeremías, Edelmiro el palmero i Habibi el botiguer. A més a més hem de destacar el disseny acurat d'aquest volum i els de la resta de la col·lecció: quadrat, tapes plastificades resistents a taques, paper cuxé gruixut, una tipografia gran d'un catorze per poder-se iniciar millor en la lectura als més menuts; i sobretot uns enormes dibuixos a llapis i guaix que l'omplim de fantasia i de colors cridaners i el fan tan atractiu en una simple ullada.

Per últim, sols ens cal parlar del pare virtual del nostre protagonista. Vicente Vilana (València, 1962) professor de secundària, que a més de compaginar la seua feina amb la d'editor, forma part en el consell directiu de Diálogos i Tilde, i en particular dissenyant la col·lecció «Diálogo Infantil. Libros Muy Ilustrados» Aquest és el seu segon treball, després de *La palabra que se fue de vacaciones*, il·lustrat per Carmela Mayor. Per altra banda, però no per això menys important en aquest tipus de publicacions, tenim els dibuixos de Toño Benavides (Lleó, 1961) de formació autodidacta, que treballa en el camp de la il·lustració de premsa i publicitat, encara que intenta treure temps per escriure relats i dibuixar còmics en el seu temps lliure.

J. Ricart

Una nova col·lecció

Amb quinze títols publicats, la col·lecció «Multicolor» és una nova incursió de l'editorial valenciana ECIR en el món de la literatura adreçada als primers lectors.

EL ÁBACO DE XIAO MIG

YANGLE TUNG CHEN

IL·LUSTRACIONS D'HERMINIA TORRES

COL·LECCIÓ «MULTICOLOR», 6

32 PÀGINES

EDITORIAL ECIR, PATERNA, 2007

UNA COMETA DE PAZ

MEHRAJ KHALID

IL·LUSTRACIONS DE FELIP BALDÓ

COL·LECCIÓ «MULTICOLOR», 10

32 PÀGINES

EDITORIAL ECIR, PATERNA, 2007

ECIR és una editorial, creada a València l'any 1942, especialitzada en materials curriculars i complementaris per als ensenyants de tots els nivells educatius. Per tant, no és una novunguda al món de l'edició, ja que porta en el camp de l'educació una extensa i exitosa carrera editorial; però aquesta «aventura» en el món de la literatura sí que és relativament recent.

L'any passat ja va publicar una col·lecció de contes adreçats a un públic de primers lectors amb el nom de «Metacuentos/Metacontes», uns textos senzills escrits en valencià i castellà. Enguany, continuant aquest camí, acaba d'encetar una altra col·lecció anomenada «Multicolor», coordinada per Josep-Vicent Galan i escrita i il·lustrada per una ampla nòmina de persones de quasi totes les nacionalitats del món.

Aquesta col·lecció està composta, almenys de moment, per quinze títols que es troben a mig camí, diguem-ho així, entre la recreació literària i el text d'aprofitament didàctic.

Els llibres publicats reflecteixen les peculiaritats de diferents nacionalitats del món. La idea dels llibres, tot i no ser excessivament novedosa —llibres que aposten per la multiculturalitat i ens conten històries d'uns altres països amb transcripcions dels textos en la llengua original (n'hi ha algunes en el mercat)—, té algun aspecte que la diferencia de les altres. Una d'elles és que els contes seleccionats estan escrits per persones nadiues de diferents països i donen a conèixer d'una manera entretinguda aspectes relacionats amb la seua

cultura. Els llibres publicats, tots en castellà, porten a la part inferior de les pàgines el text transcrit en la llengua original, és a dir en armeni, àrab, rus, xinès, francès, mandarí... Tanmateix, hi podem trobar títols escrits en les diferents variants de la llengua castellana que, a més, expliquen algunes paraules que els xiquets i xiquetes espanyols probablement, tot i parlar la mateixa llengua, desconeixen. Exemple del castellà de Colòmbia és el llibre *El diminuto Piti*; del castellà de Bolívia, *La flor de kantuta*; del castellà d'Uruguai, *Una ballena en Pajas blancas*, i del castellà d'Equador, *El guambra volador*. En rus, és el cas del llibre *Los dos hermanos*; en francès, *Rémi y los cuervos*; en rumanó, *Cosmin y la perrita Mina*; en armeni, *El sol*; en mandarí, *El ábaco de Xiao Ming*, i en urdú, *Un cometa de paz*.

Els llibres estan recomanats per a xiquets i xiquetes de sis a huit anys i porten en la part final una breu fitxa on explica les característiques del país amb un mapa que els situa al món, i també una altra fitxa on trobem les dades dels autors del text, detalls que reforcen la intenció de l'editorial que aquest material pugui ser utilitzat per a treballar a l'aula.

Els llibres van acompanyats de dibuixos fruit del treball d'un ampli ventall d'il·lustradors i il·lustradores: Felip Baldó, Ana Roig, Mauricio Jacome, Ana Zurita, Javi Lacasta, Eduardo Zica..., tots ells amb estils i tècniques molts diferents.

Jorge Delgado

Biografia d'un assassí a sou

En aquell lloc, on la cosa més habitual per a resoldre els conflictes és contractar els serveis d'un sicari, tothom corre perill: aquest és el món de Vicent Ros, personatge principal de la novel·la escrita per Joan Bohigues i Manel Joan i Arinyó.

Tots els dies ens arriben notícies del tipus: la venjança és el mòbil del crim...; hores d'angoixa a causa del segrest ...; per motius que encara no es coneixen apareix mort l'empresari de la coneguda indústria..., i així podríem continuar fins l'avorriment. O bé sembla que tenim el cor com el marbre i que assumim la violència com un fet quotidià, o és que hem arribat fins a un punt en què estem saturats de tanta violència mediàtica que hi girem l'esquena i continuem com si res.

Els nostres veïns podrien ser perfectament les persones que donen vida als personatges de la història escrita per Joan Bohigues i Manel Joan i Arinyó: *L'agenda del Sicari*.

Els autors, abans de escriure junts la novel·la publicada enguany (maig 2007) en Perifèrics Edicions, porten a les esques un bon grapat de publicacions i premis. En el cas de Joan Bohigues, va guanyar el Premi de Literatura Ciutat de Cullera,

L'AGENDA DEL SICARI

JOAN BOHIGUES I MANEL JOAN I ARINYÓ

COL·LECCIÓ «NARRATIVA», 15

125 PÀGINES

PERIFÈRIC EDICIONS, CATARROJA, 2007

amb la novel·la *Mantis Daurada*, i ha publicat els contes *Malva-rosa Beach*, *Deseo* i *Retalls en la nit*, a més de la novel·la *Carn magolada*.

Pel que fa a Manel Joan i Arinyó, és autor de les novel·les *El cas Torreforta*, *Contra sentit*, *Les nits perfumades* (Premi Sant Joan, 1988), *Com la flor blanca*, *Cubaneta meua*, *Què dur és ser guapo!*, etc. La seua obra poètica ha estat aplegada en *Plany de l'home llop*. En aquesta mateixa col·lecció ha publicat el magnífic relat *Escuma de mar*.

Vicent Ros, personatge principal de la novel·la, és un xicot que per circumstàncies de la vida accepta treballar «en qualitat d'assassí a sou»; sembla que tot marxa bé fins que l'amor es creua en la seua vida i el treball de sicari comença a perfilar-se com un obstacle en la seua relació amb Helena.

El mestre, home de mirada hieràtica, rescatà Vicent de l'abisme de la mediocritat i li donà la possibilitat de deixar de ser «un pelacastanyes la resta de la vida». Josep Isern, empresari de Cullera amb negocis no molt transparents, va sentir l'últim missatge abans de morir que li enviaven de part dels seus amics: «per passar de la ratlla, imbècil».

El comissari Garcia i l'inspector Morales són parella de treball i fidedigne retrat dels personatges de les sèries policiaques

espanyoles, investiguen els crims comesos fins arribar a pistes concloents.

Aquests personatges i altres de secundaris formen part d'un trencaclosques de capítols curts, escrits amb un estil àgil i fresc, però la majoria de les històries tenen un desenllaç previsible, la qual cosa resta força a la trama de la novel·la. Cal afegir, per llevar llenya del foc, que la novel·la està publicada dins la col·lecció «Narrativa», de Perifèric Edicions. En el context de literatura adreçada als joves lectors és una molt bona opció de lectura. I per argumentar-ho, l'editorial ens ofereix una justificació: «són novel·les que aborden, des del rigor literari, un conjunt de temes i situacions que resulten molt indicades per als adolescents».

Nieves Avilés

La pervivencia de un icono

Procedente de la tradición oral, desde que se editó en París en 1697 como parte integrante de *Contes du Temps Passé*, «Caperucita Roja» se ha erigido en icono y referente de la cultura europea y ha ejercido una atracción tan grande que ninguna generación ha sido capaz de sustraerse a ella: continuamente reeditada, continuamente versionada, continuamente reinterpretada, como obra maestra insólita, frágil, vertiginosa que es, en opinión de Marc Soriano.

ÉRASE VEINTIUNA VECES CAPERUCITA ROJA

A.A.D.D.

EDICIÓ DE VICENTE FERRER

COL·LECCIÓ «LIBROS PARA NIÑOS»

324 PÁGINES

MEDIA VACA, VALÈNCIA, 2006

Sólo desde la II Guerra Mundial se cuentan más de cien versiones. En nuestra memoria más reciente recordamos la *Caperucita Roja* de Tony Ross (Ed. Alfaguara, 1982), la de Roald Dahl en *Cuentos en verso para niños perversos* (Ed. Alfaguara, 1987) o la *Caperucita Roja, Verde, Amarilla, Azul y Blanca* de Bruno Munari y Enrica Agostinelli (Anaya, 1998), entre otras.

Erich Fromm y Bruno Bettelheim desde el psicoanálisis, Ivonne Verdier y Robert Darnton desde la etnología y la sociología, Paul Delarue desde el folclore, entre otros, han analizado los diversos símbolos y significaciones ocultos en un cuento que, en principio, y por el hecho de acabar mal, es encuadrado dentro del grupo de cuentos premonitorios o de advertencia. En cuanto a las ilustraciones, si Gus-

tavo Doré en 1862 fijó por décadas la imagen de Caperucita, otros artistas contemporáneos se atrevieron a ofrecer nuevas propuestas, destacando dos: Warja Lavater ilustra una Caperucita Roja (versión Grim) en una tira de 4'74 mts., codificando gráficamente los personajes y las funciones de la narración. El resultado es un ejercicio simbólico de gran impacto visual publicado en 1965 por Adrien Maeght en coedición con el MOMA de Nueva York.

Sarah Moon ilustra fotográficamente, en blanco y negro, el texto original así como su interpretación más oscura (la última imagen resulta devastadora) situando la acción en un Berlín sórdido aún dividido. De un alto nivel artístico, la edición española (Anaya, 1984) se ha convertido en una pequeña joya bibliográfica para los amantes de la LIJ y la fotografía.

Con estos antecedentes era previsible que, finalmente, el editor de Media Vacca sucumbiera, a pesar de sus esfuerzos en contra, según él mismo confiesa, al embrujo del cuento y ofreciera un nuevo ejercicio creativo: 21 versiones de *Caperucita Roja* surgidas de un taller para ilustradores en el Museo Itabashi de Tokio en julio de 2003. La primera caperucita es en realidad la versión original de Perrault en la que Kaori Tsukudo nos ofrece una ambientación

japonesa deliciosa. La última es una versión de Taro Miura, ilustrador presente en otros proyectos de la editorial, donde se dejan entrever elementos de otro cuento tradicional situados en un contexto actual. Entre medias, diferentes propuestas de diversa calidad (que nos obliga a recordar a Gianni Rodari y sus técnicas creativas desplegadas en *Gramática de la Fantasía*). A destacar la número 3, «Cuenta conmigo» de Hazuki Hayashi, por la potencia de ilustraciones y tipografía; la número 12, «Ojitos Rojos» de Manami Yamada; la número 19, «La lengua del lobo» de Ayabo y la número 15 «Imoro» de Yuca Iwase, con ilustraciones creadas a modo de escenas de teatro de sombras utilizando siluetas recortadas y con entidad suficiente para ser objeto de una edición independiente. Todas, como no podía ser de otro modo, a dos tintas: rojo y negro.

Una propuesta tan original y bien editada que ha merecido uno de los Premios a los Libros Mejor Editados 2007 que otorga el Ministerio de Cultura.

Ana Isabel Caro

La magia de la piratería

La niñez es la época ideal para inventar presencias de seres legendarios que, además de animar los juegos infantiles, suelen despertar sentimientos de curiosidad ante unos hechos desconocidos que les seducen y a la vez que les aterran.

JÓVENES PIRATAS. LA VIDA DE UN POLIZÓN

JOSÉ AGUILAR.

IL·LUSTRACIONS DE JOSÉ AGUILAR.

COL·LECCIÓ «LA BIBLIOTECA DEL FARO»

36 PÁGINAS

VERSOSYTRAZOS, VALÈNCIA, 2007

Desde Stevenson, con su célebre novela *La isla del tesoro*, a Walter Scott son muchos los escritores de todas las épocas que se han visto atraídos por la literatura de la piratería.

Terranova, el Mar Caribe, Malasia o las islas de Pacífico han sido los lugares preferidos por los autores a la hora de situar sus historias.

Los Piratas, hombres belicosos que nunca dudaron en apostar la propia vida por conseguir el botín más preciado, surcan los mares en busca de nuevas aventuras.

Abundado en este tema, la editorial Versos y Trazos inicia una nueva colección titulada «Biblioteca del Faro», con el libro *Jóvenes piratas. Diario de un polizón* que nos entrega el escritor José Aguilar quien también ha ilustrado, con gran maestría, el presente volumen.

Aguilar ha escrito la historia de dos jóvenes que, por avatares de la vida, se encuentran a bordo de un barco mercan-

te que desde Londres se dirige hacia tierras del nuevo continente.

Huérfano de padre y madre y con ansias de aventuras, el protagonista decide enrolarse en el «Ave María», buque mercante que en breve iniciará su travesía hacia Madagascar. Lego en tareas de marinería, el joven es rechazado por el capitán del barco, situación que le obliga a embarcar como polizón.

Desde el húmedo rincón de la bodega que le sirve de cobijo, el joven es testigo de la subida a bordo de una bella muchacha y de su abuelo, que se integran al *staff* del buque en calidad de músicos con el fin de amenizar la travesía a los pasajeros.

Samuel, para llenar sus días, comienza a escribir un diario: un mundo propio donde ilusiones y desilusiones le obligarán, más adelante, a enfrentarse con la propia realidad.

Las tormentas que con frecuencia enfurecen a la mar, sobre todo cuando soplan vientos de invierno, terminan con el aislamiento del joven polizón al ser descubierto por uno de los marineros. Samuel es entonces aceptado como aprendiz de marinero, integrándose a las tareas del buque.

Cuando las cosas parecían seguir su ritmo, el «Ave María» es asaltado por los piratas. Una cruenta batalla se desencadena en alta mar. Como verdaderos

diablos, los piratas atacan el buque mercante, fechoría que termina con el total abordaje del «Ave María» que se convierte en botín de los desalmados.

Con todo detalle narra el autor la encarnizada lucha entre marineros y piratas, tipos aguerridos que en todo momento presentan batalla. De cualquier modo, no olvidemos que dentro del mundo de la piratería se pueden encontrar a piratas malos, aquellos que disfrutaban colgando al enemigo del palo mayor, y piratas buenos como el Capitán Sadness –también llamado «El Ángel Negro»– quien decide ofrecer a los marineros la posibilidad de integrarse en la «hermandad de hombres libres» para ejercer la piratería, o seguir viajando en el «Ave María».

Samuel decide quedarse a bordo del balandro junto al viejo músico y su nieta, pero la vida, que había cruzado el camino de los dos jóvenes, les llevará por caminos diferentes.

Envueltos por un aire de misterio, van transcurriendo las jornadas en alta mar. El Ángel Negro tiene un secreto que sólo se desvelará al final de la narración, mientras tanto aventuras de botines, cofres y banderas negras estremecen al lector a la vez que estimulan su imaginación.

M^o Teresa Espasa

Una dona protagonista en el gènere policíac

No és comú trobar-se en el gènere policíac una dona, i a més tan jove, que protagonitze la trama com és el cas d'aquesta història. L'autor no és un principiant, és el coautor de la popular sèrie del detectiu Flanagan, i ha sabut arrodonir un relat que lliga un assassinat amb la maçoneria, els jueus i els nazis, una narració amb imatges molt cinematogràfiques i una acció trepidant que agradarà als amants i simpatitzants del gènere.

LA NIT QUE WENDY VA APRENDRE A VOLAR

ANDREU MARTÍN

PREMI «BANCAIXA DE NARRATIVA JUVENIL»

COL·LECCIÓ «ESPURNA», 80

162 PÀGINES

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2007

Wendy és una jove mosso d'esquadra que està enamorada del Roger, el seu nòvio i alhora company de feina. El mateix dia que ella fa vint-i-tres anys comencen junts la guàrdia amb un *seixanta*, que en el codi policial correspon a un assassinat. No té gens de gràcia la coincidència perquè una vident va dir a Wendy que el mateix dia que fera els vint-i-tres anys moriria atropellada per un camió; i ella, per més que vol, no s'ho pot llevar del cap.

Només començar a actuar al lloc dels fets, a la casa on s'ha produït l'assassinat, Wendy es veu espentada a seguir una pista pel seu compte. Cadascun està aplicat a la seua feina i el seu nòvio, que de camí al lloc dels fets li ha confessat que està enamorat d'una altra, està esperant amb la baba caient que arribe precisament l'altra, la inspectora d'Homícidis, a continuar la feina d'investigació policial.

Sola i encoratjada per la ràbia del desengany, Wendy continua endavant amb la investigació sense avisar ningú i sense esperar-ho es vorà embolicada en un seguit de persecucions i perills, serà segrestada, caurà a la mar i farà cap a la boca del llop on trobarà pistes que podrien ajudar a resoldre el cas.

A la casa, la resta de l'equip continua la investigació per un altre camí. Els

agents interroguen els sospitosos i l'assassinat del ric empresari anirà derivant en una història amb vincles en l'Alemanya nazi, la maçoneria i els jueus, a partir d'unes peces antigues que el mort guardava a casa i que ara la policia ha descobert.

La nit que Wendy va aprendre a volar és una novel·la amb una narració cinematogràfica, en la qual l'acció comença a agafar ritme en el primer quart de la història per emprendre amb major velocitat un camí vertiginós fins al desenllaç, sense pràcticament espai per al descans. Mostra uns protagonistes joves i atrevits però, sobretot, amb contradiccions i febleses que els converteixen en personatges molt reals i coherents, una Wendy amb molta iniciativa i al temps amb sentit de la responsabilitat.

També en clau femenina, serà una xiqueta la que porte pràcticament de la mà Wendy per conèixer on es troben precisament alguns dels autors del crim. Un món subterrani on reina la pobresa, la delinqüència i la violència i del qual la xiqueta, especialment espavillada, lluita per sortir.

És interessant com es mostra que les aparences poden enganyar i que, de vegades, és cert allò que l'hàbit no fa el monjo.

Anna Gimeno

L'ofici de l'alegria

Carles Cano publica el seu primer llibre de poemes després d'una llarga trajectòria a peu de carrer, entre l'ofici de contacontes i el d'autor de llibres infantils com *Llegendes del Sol i de la Lluna*. Les seues paraules, ara escrites en vers, volen acostar-se al món dels preadolescents en estat més pur:

POEMES SENSE DIMINUTIUS

CARLES CANO

IL·LUSTRACIONS DE PACO GIMÉNEZ

COL·LECCIÓ «EL MICALET GALÀCTIC», 128

102 PÀGINES

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2007

Per a un autor que coneix el món dels somnis d'infantesa, avesat com està a explicar mil i una històries al bell mig d'un rogle de bestioles inquietes, deu ser un repte força difícil, alhora que interessant, això de traslladar el seu discurs oral a l'espai més cenyit del poema. De lluny li ve l'ofici, però, i la seua ploma ja té una certa afició a construir móns ficticis per on el lector debutant pot deixar-se anar lliurement (abans havia publicat en aquesta mateixa editorial el seus *Contes rosegats*, *La màquina dels contes*, les *Llegendes del Sol i de la Lluna* i *Les aventures de Pataconill*). La cosa atrau la nostra atenció ara que descobrim aquests *Poemes sense diminutius*, els quals, a cavall entre els jocs populars, l'herència de la rondallística i els jocs de paraules, mostren un ventall de possibilitats per a la canalla, esponja disposada a xuclar tot el que caiga a les seues mans. Dura feina, a més,

si ha de competir amb videojocs, *plays* i xats ultramoderns. La crisi de la lletra impresa comença per baix.

El títol ens fa pensar en una intencionalitat per part de l'autor de dir el que vol dir de manera seriosa, amb majúscules i tal com ho concep, sense fer broma. Com si a través dels versos heptasíl·labs d'algun d'aquests poemes, el lector haguera de descobrir de sobte el perquè de tot plegat: per què giren els astres, d'on ve el nom a cada lletra i com és que els animals són tan llestos.

El llibre està dividit en quatre parts, cadascuna de les quals fa un repàs i una lliure interpretació del món dels astres: del Sol, la Lluna i les estacions, el món *De l'escola*, un Petit bestiari i un calaix de sastre que sota el títol *De tot un poc*, tanca el centenar de pàgines que el conformen.

Si parlem del llenguatge que Carles Cano hi fa servir, direm que la seua veu poètica es basteix sobre una senzillesa que recorda les cançons populars que cantaven els nostres iaïos per adormir-nos (El meu xiquet és molt guapo, / és més reguapo que un sol / i son pare li cantava / una cançó de bressol), o per ensenyar-nos a veure el món (llegiu «La rumba del medi ambient»). Tot hi és tan fàcil, que la poesia, entesa com un llenguatge depurat, ric, elaborat, no

ateny el seu objectiu primer: la màgia de la paraula. Tot queda com un exercici de provatura, pendent encara de la trama que teixeix l'encanteri de la poesia. Val a dir que aquesta lectura va adreçada a xiquets entre 10 i 12 anys, la qual cosa significa que ja són preadolescents; i no tan xicotets, per tant.

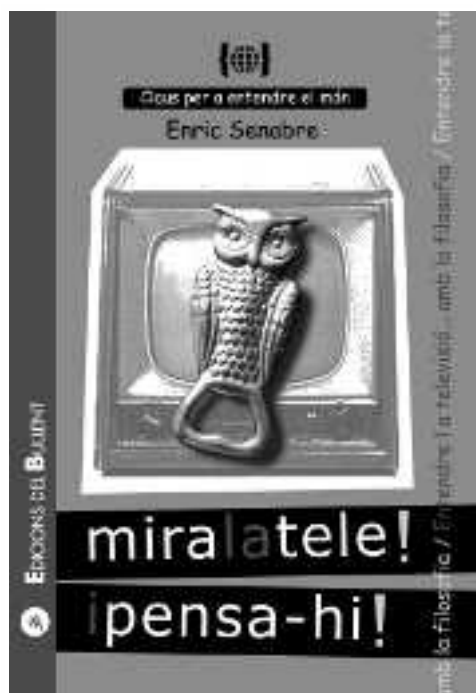
Ens ha sorprès el comiat del final: un poema escrit per la mort de Joan Soriàno, que conclou el llibre amb una manifestació sincera, que naix de ben a dins i que hem trobat a faltar, si més no, en la resta del llibre. Acabem: «Adéu, Joanet!, / t'hem buscat el millor lloc / allà on comença el mar obert / i la línia de l'horitzó es perd».

Begonya Mezquita

Aprendre a veure la tele

Alguna vegada us heu parat a pensar que la televisió és una actualització del mite de la caverna platònica? O que els monòlegs del Buenafuente s'assemblen als diàlegs socràtics? I que em dieu dels concursos, els nous enigmes de l'Esfinx? A mig camí entre l'assaig i el llibre de divulgació, Senabre ens descobreix les trampes de la TV i ens ensenya a veure-la amb filosofia.

MIRA LA TELE! ¡PENSA-HI!

ENRIC SENABRE

COL·LECCIÓ «CLAUS PER A ENTENDRE EL MÓN»

123 PÀGINES

EDICIONS DEL BULLENT, PICANYA, 2007

Després d'haver tractat altres temes, dintre d'aquesta col·lecció es presenta ara un llibre que analitza des d'una perspectiva crítica (però sense deixar de ser amena) el món de la televisió. Escrit amb un llenguatge accessible, i amb nombrosíssims exemples concrets, l'autor ens (de) mostra algunes fal·làcies de la pantalla a les quals estem sotmesos dia a dia sense adonar-nos-en. El primer que caldria preguntar-nos és per què passem tantes hores davant d'aquesta «caixa boba». La resposta és coneguda per molts sociòlegs com Postman: «La TV ens mata de gust, ens diverteix fins a morir, ens entreté fins a la inconsciència.» Ací rau el seu èxit com a vàlvula d'evasió. No sols ens sadolla de plaer, sinó que no ens converteix en receptors passius i acrítics; i, de pas, ens ajuda a distraure el temps. No debades defineix la TV a mode de gregueria com «un acompanyant de moments perduts». Fet aquest plantejament inicial, l'autor repassa alguns formats de la menuda pantalla com els anuncis, els programes del cor, els concursos i els informatius; al mateix temps que s'auxilia d'alguns xicotets apunts

de la filosofia per fer-nos reflexionar sobre el que mirem i el que no hi veiem. Pel que fa a la presència abassegadora de la publicitat. Senabre ens alerta de la seducció de la imatge, que pot acabar amb el pensament lògic a causa de la seua repetició i velocitat, que fan quasi impossible assimilar-la. Denuncia els anuncis redundants, que tan sols reproduïxen estereotips sexistes (spots de detergents); perpetuen models tradicionals (família nuclear), o empren la dona com un reclam sexual (cotxes, cosmètica).

Un altre capítol seria el dels programes dedicats a la premsa del cor, que l'autor mateix qualifica de «galeria impúdica d'intimitats» sense gens d'escrúpol ni d'ètica. L'augment dels índexs d'audiència sembla fruit de la combinació d'imatges que apel·len a emocions bàsiques del telespectador (amor, gelosia, fracàs) amb l'oralitat (quasi teatral d'alguns tertulians). Un fenomen, sens dubte, singular i objecte d'estudi del molts sociòlegs, que ha dinamitat les fronteres entre allò públic i allò privat.

El mateix ocorre amb l'èxit dels concursos. D'aquests, podem diferenciar-ne dos tipus: uns culturals basats en l'erudició antiquada i memorística, fàcilment reconeixibles per la seua escenografia seriosa; i altres més banals, alegres i sorollosos en els quals el saber és substituït per la sort, la intuïció o la superstició. Dos formats en aparença diferents, però tots dos amb una única finalitat: guanyar diners.

Per últim, caldria parlar dels espais informatius. Partint de la premissa que l'objectivitat no existeix, l'autor ens explica alguns mecanismes de «manipulació clàssica» com són la selecció del que és notícia, i la pers-

pectiva que s'adopta en el tractament. Per aquesta raó el telespectador ha de ser conscient i mantenir una postura crítica en la qual cal una recerca personal que compare diferents fonts.

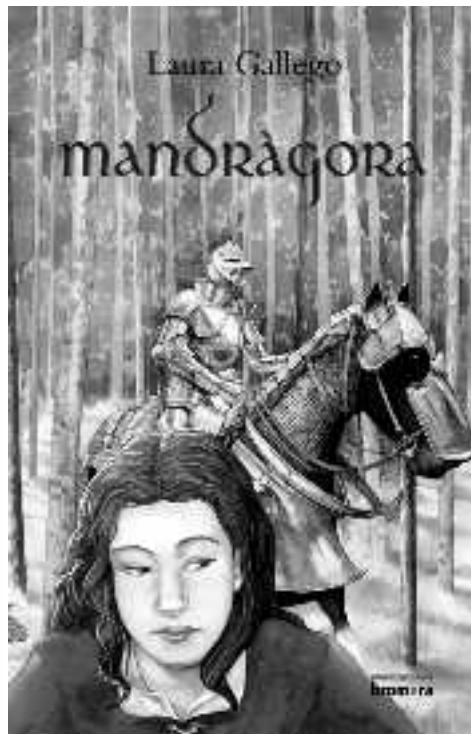
Al llarg d'aquestes pàgines es manté una crítica contra els interessos massa comercials de les cadenes, basats en els beneficis i les audiències, i fins i tot partidistes, com són els casos d'adscripcions polítiques. Hem d'anar-hi amb cura i adonar-nos de com la TV ens imposa «sublimarment i sibil·linament» models i costums aliens (sèries nord-americanes); transmet valors de «dubtosa» ètica (diners fàcils, èxit sense esforç); reproduïx estereotips falsos i rols antiquats (cànons impossibles de bellesa, famílies perfectes), i ens mostra una imatge deformada de la realitat (premsa rosa o esportiva) que funcionen com cortines de fum per tal de desviar l'atenció dels veritables problemes socials.

De tota manera, Senabre és una mica optimista i creu en el potencial d'aquest mitjà per al desenvolupament personal. Per una banda, és conscient de la funció lúdica dels raigs catòdics, però també apunta la possibilitat d'una televisió com a eina d'aprenentatge de continguts culturals, més plural i de més qualitat. L'autor no planteja una utopia, sinó un projecte assolible, ja que en aquesta graella hi ha cabuda per a tot tipus d'espais. Per això, tan sols és necessari dues coses: voluntat de fer-ho (algunes emissores locals amb poc pressupost han apostat per una programació digna), però, sobretot, una educació que ens ajude a fer-ne un ús crític i responsable.

J. Ricart

La gran conjura

Míriam és la filla d'un savi que acaba d'entrar a formar part de la cort del rei Hèctor. La jove es veurà embolicada en una sèrie d'aventures que l'obligaran a realitzar una investigació amb què descobreix una fosca trama per destronar el rei.

MANDRÀGORA

LAURA GALLEGO

COL·LECCIÓ «ESFERA», 9

172 PÀGINES

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2007

L'autora de la reeixida trilogia *Memòries d'Idhun* torna a sorprendre'ns amb un relat ple de fantasia. En aquesta ocasió, Laura Gallego ens porta de la mà del seu jove protagonista, Míriam, per endinsar-nos en un món fantàstic ple de perills i amenaces de què la jove eixirà victoriosa i on descobrirà la fosca trama que es discerneix sobre el rei Hèctor, per a qui treballa son pare. Míriam té una relació molt especial amb son pare, el savi Zacaries, però en arribar a la cort del rei es veu obligada a reduir part de l'aprenentatge i dels estudis que realitza amb son pare i atendre les nobles donzelles de la cort. Abans d'arribar al palau tots pensaven que el savi venia amb el seu ajudant; el fet que l'acompanye la seua filla farà que aquesta no siga molt ben rebuda. Míriam intenta canviar aquesta circumstància, i en el seu ànim per ser acceptada descobreix els perills que aguaiten el rei.

Mandràgora és una història que ens permet reflexionar sobre la maldat, la importància d'adquirir coneixements i com aquests resulten útils per a afrontar amb valentia alguns dels seriosos problemes amb què podem trobar-nos al llarg de la vida. Laura Gallego aconsegueix atrapar el lector des de les primeres pàgines del relat tot mostrant-nos el caràcter vivaç i atractiu de la protagonista. La seua història no sols

ens mostra la importància de conèixer, saber i estudiar el món que ens rodeja, sinó també com és de rellevant en determinats moments saber allunyar-se de les rutines, prendre decisions i emprendre camins propis per créixer com a persones.

Mandràgora és un relat tremendament entretingut, escrit amb molta soltesa, una història que resulta tot un al·legat a favor de la dona instruïda i il·lustrada, una metàfora sobre la igualtat i el valor de la formació que fa que els individus evolucionem com a persones, com a éssers humans que fan possible que el món siga un lloc més habitable. L'autora propicia que a través de la intriga i l'aventura el lector s'identifique amb la protagonista i simpatitze amb tots els principis que ella representa. *Mandràgora* és, sens dubte, un relat amb molta substància que diverteix i, al mateix temps, fa pensar, molt adequat per als lectors joves a què va adreçat.

Laura Gallego (Quart de Poblet, 1977) és una exitosa i consolidada autora de literatura juvenil. Molts dels seus llibres han sigut traduïts a uns altres idiomes. Entre les seues obres destaquen *Finis mundi* i *La llegenda del Rei Errant*, que han rebut el Premi «El Vaixell de Vapor». És també molt celebrada la seua trilogia *Memòries d'Idhun*.

Lourdes Rubio

Sants de tots els temps

El libro más precioso de santos, de David Self, és un llibre que pretén divulgar d'una forma amena la tasca feta per persones que han sigut santificades per l'Església catòlica, des dels temps de Jesucrist fins a l'actualitat. Inclou biografies sobre persones la santedat de les quals encara no ha estat reconeguda per la cúpula vaticana.

*EL LIBRO MÁS PRECIOSO DE SANTOS.
DESDE LOS TIEMPOS DE JESÚS HASTA HOY*

TRADUCCIÓ DE RICARDO LÁZARO BARCELÓ

IL·LUSTRACIONS D'AMANDA HALL

226 PÀGINES

EDITORIAL ALFREDO ORTELLS, VALÈNCIA, 2006

Hom es troba a les mans una mena d'índex o manual que recull un llistat de persones que han destacat per la seua aportació a la societat i pel seu reconeixement posterior com a sants de l'Església cristiana. L'obra escrita per David Self que trobem traduïda al castellà, abasta des dels sants de l'evangeli i de l'església primitiva, fins als «*santos y testigos de la fe en la época moderna*», passant pels sants de l'església perseguida, els de l'església medieval o fins i tot àngels i arcàngels. És per això que s'alternen noms coneguts com sant Francesc d'Assís, Caterina de Siena, Joana d'Arc o l'apòstol Pere, amb noms no tan coneguts de l'Església com ara Patrici, la monja Brígida, Tomás Becket o Lucian Tapiedi, entre molts altres.

La gran aportació d'esta publicació és la inclusió de persones que, tot i no ser reconegudes com a sants a hores d'ara, al parer de l'autor han destacat en la propagació del catolicisme arreu del món, amb un ferm compromís, o han transcendit al seu temps. A la majoria d'ells els ha costat la vida, com a Martin Luther King, Janani Luwum o l'arquebisbe Óscar Romero, este últim assassinat l'any 1980 a San Salvador. També es parla d'unes altres persones que han mort recentment i que ja estan fent camí dels altars, com per exemple Teresa de Calcuta, o persones potser no tan conegudes que visqueren a l'Alema-

nya nazi o missioners que van perdre la vida en l'exercici de les seues tasques.

Tot plegat, es tracta d'una obra de gran format, amb 224 pàgines, que esdevé una eina de cultura general, encara que amb un to marcadament religiós. La biografia d'estes persones es completa amb unes paraules de l'anterior papa, Joan Pau II, unes breus notes biogràfiques dels sants que apareixen en les obres, i un calendari amb la data en què cadascun apareix al santoral.

L'enquadernació de la publicació és correcta, amb una bona combinació de text i imatge per tal d'alleugerir la càrrega de text. En aquest sentit, pel que respecta a la imatge, hi ha nombroses miniatures i reproduccions històriques dels personatges citats, o fotografies en el cas d'aquelles persones que han viscut en temps més recents.

D'altra banda, el llenguatge és senzill i planer, atés que la publicació està adreçada a un públic generalista, no necessàriament catòlic o il·lustrat en excés. A més, dins de cada biografia podem trobar textos a banda que completen aspectes semàntics o de comprensió per tal de conèixer, per exemple, la diferència entre *apòstol* i *deixeble*; l'ètim *d'evangelista*, o per explicar el context històric de cada sant, per citar només uns exemples.

Agustí Hernández Dolz

La diferència d'avantguarda

Laia és una xiqueta diferent. No té cap problema aparent: té una boca, dues orelles, dos ulls, un nas, braços i cames; però alguna cosa li passa, perquè no diu mai res. Aquest àlbum il·lustrat de Tàndem és una porta d'entrada a la diferència dels qui no són com la resta; una diferència il·lustrada a ritme de «jazz».

QUÈ LI PASSA A LAIA?

JAVIER SOBRINO

IL·LUSTRACIONS DE PABLO AMARGO

COL·LECCIÓ «ÀLBUMS IL·LUSTRATS»

34 PÀGINES

TÀNDEM EDICIONS, VALÈNCIA, 2007

Què li passa a Laia? Ningú no ho pot dir, i ella no ho explica, perquè precisament allò que preocupa tant els seus pares és que no diu res, no pronuncia cap paraula. Amb aquest argument aparentment senzill, l'escriptor Javier Sobrino ens obre la porta cap al món d'aquells xiquets que no són com la resta.

Javier Sobrino té una experiència consistent en el camp dels infants: el mestre asturià, membre del grup Peonza, combina la seua feina amb la producció de literatura infantil. Si bé durant l'època dels noranta se centrà més en l'animació lectora, l'entrada al segle XXI ha estat també la seua entrada cap a la producció de LIJ.

L'il·lustrador Pablo Amargo, per la seua banda, té una trajectòria reconeguda en els àmbits nacional i internacional, i la dècada present li està reportant èxits i reconeixements de tot tipus. En aquest últim treball, amb traces sòbries i precises, ha dissenyat una Laia que no parla –Lucía en la seua versió en castellà–, en uns paisatges i amb personatges que donen una ambientació al text de línies senzilles, d'avantguarda, dibuixades a ritme de *jazz*.

El resultat de l'estrena del tàndem Sobrino-Amargo ha satisfet molt l'editorial, a què agradaria properes col·laboracions de nou amb l'equip. La proposta

vingué de tots dos, autor i il·lustrador, i ara veu la llum en la col·lecció «Àlbums Il·lustrats», una col·lecció que no té edat. Si bé la protagonista és una xiqueta –i aquest fet sol remetre a literatura infantil–, l'elecció de la temàtica és inusual i incita a la reflexió. Laia viu en un món normal, quotidià, però en què sembla que no participa. Sabem que li agrada la lluna, perquè passa grans estones mirant-la, i ens sembla que intenta dialogar-hi. Però la lluna tampoc no sap què passa a Laia. Com podem saber què pensen, què necessiten, aquelles persones que no poden parlar? Una angoixa que recorre el llibre en forma de bucle; perquè quan creiem que el problema se soluciona, s'hi encadenen unes altres problemes. O ens havíem pensat que la vida era tan fàcil? La reflexió, que la faça cadascú, des de la seua lectura, des de la seua edat, perquè aquest àlbum il·lustrat és dels que val la pena tindre, encara que no hi haja xiquets corrent per casa.

Marta Insa

Històries dins d'una història

Llorenç Giménez (Alfagar, 1954), es un dels contacontes valencians més coneguts i reconeguts. Gràcies a la seua activitat, ha investigat intensament la tradició de la literatura popular valenciana. Obres com *Rondalles de la Ribera* o *Les endevinalles de Llorenç* en són bona prova. Ara, en *El secret de les cinc llegendes* torna a sorprendre'ns amb una història que porta dins cinc contes de la nostra terra i que capta l'atenció de manera divertida, amb la dosi justa i necessària d'intriga.

EL SECRET DE LES CINQ LLEGENDES

LLORENÇ GIMÉNEZ

IL·LUSTRACIONS D'ESPERANÇA MARTÍNEZ

COL·LECCIÓ «EL MICALET GALÀCTIC», 127

58 PÀGINES

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2007

Una vella llegenda de la nit de Sant Joan d'Olocau serveix Llorenç Giménez com a fil conductor d'un relat que en porta dins altres cinc. Es tracta d'una lectura ideal per als xiquets, als quals va dirigida, ja que la dosi d'intriga (s'han de superar una sèrie de proves per aconseguir un tresor) i la varietat d'històries curtes que inclou, la fan entretinguda i atraient. Les parets del castellet de Rel, al poble valencià d'Olocau, amaguen el tresor d'un rei musulmà. Cada nit de Sant Joan, a la mitjanit, s'obri la porta secreta a alguna banda del castell. Aleshores, n'ixen uns donyets amb torxes que acompanyen una cabra amb la pell roja. La processó es passeja per l'aire mentre toquen les dotze campanades de la mitjanit. És durant este temps que qualsevol persona pot entrar per la porta oberta i trobar el tresor. Això si: només qui sàpiga cinc llegendes i passe unes dures proves podrà entrar i eixir del castell amb vida... i amb el meravellós tresor. El protagonista del nostre llibre sent la llegenda de la veu d'un vell del poble i l'any següent torna amb les seues cinc històries preparades i amb tota la il·lusió per viure l'aventura.

Totes les històries d'*El secret de les cinc llegendes* s'ubiquen a les terres del País Valencià. L'Albufera de València –on es podia trobar una meravellosa serp que dona nom a l'anomenat Pla de Sanxa–; Santa Pola –on conten que vi-

via una xica molt bella que s'estimava molt la mar...–; Xàtiva i la Llosa –pobles on van viure dues curioses ermitanes, la Muskilda i la Queralt–; el cap de l'Horta –zona on fa molts segles vivia l'Ali amb la seua filla, de nom Gessamina–, i Xàbia –hàbitat natural de les bruixes de la Plana, que vivien vora el cap de Sant Antoni–, son els paisatges i les aventures que anem recorrent de la mà de les històries que el protagonista conta per desfer l'encanteri i endur-se el tresor misteriós.

L'estructura del conte –una història que es deté cada cop que apareix una nova llegenda que contar– és innovadora i permet a l'autor la introducció d'una temàtica variada en cada una de les llegendes que el protagonista relata en les seues proves per tal d'aconseguir el tresor ocult. Així, el llibre, de la mà dels relats populars que introdueix, ens apropa al món de les llegendes valencianes, de les petites històries tradicionals que sorprendran a molts.

L'habilitat de Llorenç Giménez amb les llegendes i els contes populars queda demostrada un cop més en *El secret de les cinc llegendes*. I si en volem saber més, podem seguir les històries i llegendes de Llorenç en dos títols d'aquesta mateixa col·lecció, «El Micalet Galàctic»: *Els acudits de Llorenç* i *Els animals agraiïts*.

Sònia Martínez Icardo

Quin gust fa la poesia?

Endinsar-nos en cadascun dels misteris que desvetlla la realitat més pròxima; elevar a categoria de meravella cada detall del dia a dia; il·luminar amb la llanterna dels mots totes aquelles coses menudetes que ens fan esdevenir grans experts en l'assignatura de viure. Això és el que Dolors Pellicer ens proposa.

VERSOS DE TRES SABORS

MARIA DOLORS PELLICER

IL·LUSTRACIONS DE ROSANNA CRESPO

69 PÀGINES

ALFAGUARA-VORAMAR, PICANYA, 2007

L'autora d'aquest llibre de versos treballa de mestra i és d'Oliva. Estima la seua feina i s'entreté jugant amb les paraules, tant, que ha fet d'aquest joc un ofici inqüestionable. Ha publicat, entre altres llibres, *La banda dels supersabuts*, *Fil que penja*, *Una volva de neu*, etc. *Versos de tres sabors*, que ara publica, completa la trilogia que havia encetat amb *Versos diversos* i *Rimes i rialles*. Parlem d'una dona que porta una llarga temporada en el món de les Lletres per als més menuts.

No és la primera vegada que tractem el tema de la literatura feta per a xiquets. Ens hem trobat sovint en un terreny relliscós que ens fa dubtar entre una pila d'aspectes entre els quals destaquem la tria de lèxic, l'exigència amb la rima i la mètrica i l'ús de quines figures retòriques. Tot plegat, la pregunta és: fins a quin punt l'autor/a ha de considerar el

públic a què dirigeix la seua obra i en quins termes? Situats en aquesta mena de «tria de models», ens hem de posar necessàriament en un lloc clar: l'obra ha de ser el resultat d'un treball rigorós i exigent perquè s'adreça a un públic rigorós i exigent. El lector també, i jo diria sobretot en més d'un cas, és adult. El rigor de la mètrica, la recerca d'imatges poètiques, el domini del llenguatge, aquell que destil·la el vers sincer, fresc i aparentment senzill; aquest és el treball del poeta, de la poeta.

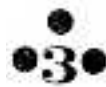
Doncs bé, Maria Dolors Pellicer, que viu de prop el món de la infantesa, es mou entre aquests paràmetres. I fa per no allunyar-se'n massa. Ha triat un model de llengua ben senzill per elevar-lo al cim més alt de la màgia poètica. És possible? I tant que ho és. Llegiu: «El vent de ponent / encalma la mar, / les ones enceten / un somni molt llarg, / curull de sirenes, / de nimfes i llacs, / de pau i bonança, / de mel i d'aglans.»

Quan en la primera part reviu el món de l'escola, la poeta ens ofereix un tast que va des del primer dia de classe fins al gust que fa la por del nouvingut, passant per la dolçoreta del jersei de llana d'una companya. En la segona part trobem el sabor de la mar, amb sirenes i vents, amb les suaus onades i tots els blaus possibles. Finalment, anem a la

muntanya, on desfilen tota mena de bestioles i de flaires que omplin el paisatge des del matí a la nit: «El silenci a la muntanya, / porta notes de color / i la fressa perfumada / de boníssimes olors. / Fressa de frígola i menta, / de carrasques, de ginesta, / d'oliveres, d'ametlers, / de pinassa i garrofers, / de romer i camamil·la, / de timó i de sajolida, / d'herba sana, de xiprers... / fressa del cant dels ocells.» Aquest és el nostre paisatge, aquesta és la nostra llengua. Un menú, finalment, amanit amb molta estima. El resultat no pot ser dolent.

Hi trobem un entranyable homenatge a Ovidi Montllor i a aquella «Cançó de les balances». El llibre va dedicat a Ferri, amb qui sembla haver compartit bona cosa de gripes. Així tots voldrem posar-nos malaltets!

Begonya Mezquita

Miradas a una ciudad

Conocer aspectos de diferentes lugares del planeta es cada vez más fácil. Saber dónde está y cómo es una calle cualquiera en un pueblecito americano, islandés o chino es sólo cuestión de entrar en Google Earth, escribir la dirección que deseas y pulsar «enter». Inmediatamente el planeta comienza a girar, aparece un punto rojo y, como un cohete, la imagen desciende hasta el lugar exacto: voilà! Veo la calle, los edificios, el parque cercano, sí, pero... ¿cómo viven sus habitantes allí?

TOKIO

TARO MIURA

COL·LECCIÓ «MI HERMOSA CIUDAD»

104 PÀGINES

MEDIA VACA, VALÈNCIA, 2006

Cada lugar y sus gentes tienen su idiosincrasia que va variando con el paso del tiempo y el cambio de generaciones. Y aunque actualmente, debido a la globalización, hay muchos aspectos de la vida que se repiten en distintas partes del mundo, no obstante perviven diferencias en los usos y costumbres. Y eso es precisamente lo que atrae al viajero.

En la literatura infantil y, sobre todo la juvenil, el motivo del viaje trasciende en muchas ocasiones el mero desplazamiento para convertirse en un proceso de maduración: son los viajes de iniciación en donde el protagonista, al desplazarse y superar una serie de pruebas y obstáculos, se convierte en un nuevo ser. Es en realidad la literaturización de un rito ancestral donde el ni-

ño se convertía en un adulto de pleno derecho en su comunidad.

A veces uno no necesita moverse de su barrio para conocer otras culturas y maneras de ser, como le ocurre a *Madlenka* de Peter Sis (Lumen). En otras ocasiones el desplazamiento es necesario para captar en toda su intensidad la historia, el arte, la geografía física y humana, como le ocurre a Anno en su largo viaje a través de los continentes (*El viaje de Anno*, Juventud), un viaje de quien partiendo extraviado acaba encontrándose a sí mismo. Como les ocurre a Don Quijote y Sancho.

Con *Tokio* se inicia una nueva colección de la editorial Media Vaca, «Mi hermosa ciudad», en la que se tratarán diversas ciudades del mundo, pero con algunas singularidades. Una de ellas es que cada visión será muy particular, llegando, si es necesario, a prescindir de tópicos de este género de libros como, por ejemplo, los monumentos que es obligatorio visitar, y dando protagonismo a detalles significativos para el autor. Otra, que se escogerá a una ciudad por cada letra del abecedario.

La «T», pues, ha sido ocupada por la ciudad nipona a la que la pequeña Mito debe trasladarse con sus padres. No sabe nada de ella excepto que está muy lejos. Y por ello comienza a preguntar a

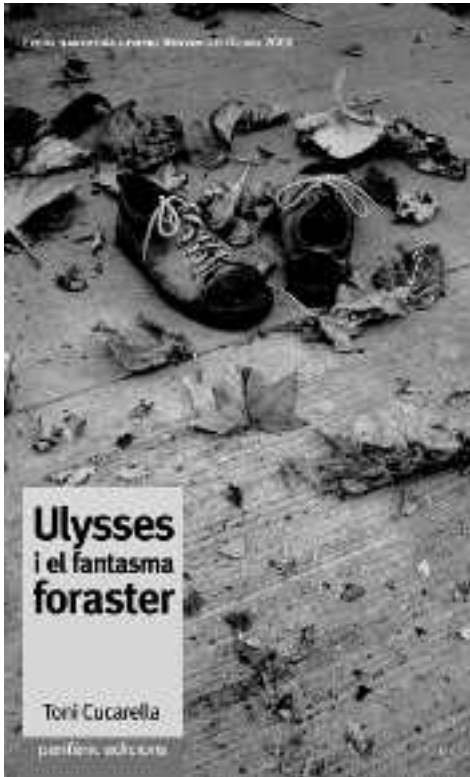
todos sus amigos animales: la vaca, la araña, la cabrita, el cuervo, la mariposa... configurando entre todos una expectativa tremendamente personal de la ciudad.

Taro Miura (Aichi, Japón, 1968), reconocido ilustrador japonés, presente en las últimas ediciones de la Exposición de Ilustradores de la Feria de Bolonia (la más importante del mundo referida a publicaciones para niños y jóvenes), con obra en destacadas editoriales internacionales, asume con maestría una de las características del álbum ilustrado: el juego narrativo entre texto e imágenes que permite dar cabida a recursos como la metáfora, el guiño humorístico, la intriga... provocando una tensión creciente que quedará resuelta en la segunda parte del libro (bien diferenciada por el cambio de tintas) cuando Mito escriba, unos días después de su llegada a Tokio, postales a todos sus amigos confirmando o aclarando cada uno de los comentarios que le hicieron sobre la ciudad antes del viaje. El resultado final es un delicioso libro que nos describe un Tokio parcial y sesgado, sí, pero que, sin duda, queremos conocer cuanto antes.

Ana Isabel Caro

«Els oblidats»

Toni Cucarella dóna veu en aquest relat a uns personatges marginats en una novel·la breu destinada al públic juvenil. És una història compromesa amb les realitats socials de la immigració i la pobresa, i enriquida amb el llenguatge viu i ric l'autor.

ULYSSES I EL FANTASMA FORASTER

TONI CUCARELLA

PREMI «BENVINGUT OLIVER DE NARRATIVA JUVENIL», 2006

124 PÀGINES

PERIFÈRIC EDICIONS, CATARROJA, 2007

És una sort per als nostres lectors més joves que Toni Cucarella s'apropi de nou a ells amb un llibre ple de sabor i substància.

Iniciat des de fa temps en el gènere de literatura juvenil amb *Els ponts del diable*, premi Samaruc, 1995, aquesta és el quart relat o novel·la breu que l'escriptor de Xàtiva escriu pensant en el jovent i ho fa amb el mateix compromís històric i cívic que caracteritza el conjunt de la seua obra narrativa.

De manera semblant a com vam llegir els seus darrers treballs *Quina lenta agonia la dels ametlers perduts* (Premi Andròmina, 2003) i *Heretaràs la terra*, les relacions humanes, l'èxode rural i la degradació del perfil dels nostres pobles tornen a ser l'eix central al voltant del qual giren els personatges i la història d'*Ulysses i el fantasma foraster*, una història d'amistat entre dos homes marginats del seu destí i el seu desig.

Un d'ells, Ulysses –escrit sempre amb *i grega* perquè així ho escrivien els grecs– és un rodamón víctima de l'èxode rural que es va trobar un dia de sobte al carrer i sense feina perquè ja era massa gran i ningú no el contractava enlloc. L'altre, Aquileu –un fantasma exiliat–, és una ànima que busca pels voltants del cementiri algú que li vulga donar sepultura sota la terra del poble on va nàixer.

Si bé al començament de la història ningú no ho diria, després, tal com van desenvolupant-se els fets, el lector s'adona que els dos protagonistes es complementen en un viatge d'encontres inesperats, però oportuns, on tots dos troben companyia, ajut i recer, i al llarg del qual neix una amistat sincera.

A partir, doncs, de personatges i fets inspirats en l'*Odissea*, d'Homer, Cucarella recrea el clàssic grec en una història ben actual: els relats de les vicissituds d'uns homes que s'han vist arrencats dels seus arrels i la seua gent per anar a tastar unes vides grises, empobrides i tristes lluny dels seus. Ben mirat, és la història d'una tragèdia universal que ningú fins ara ha sabut contar-nos amb tanta força com Homer: la de l'oblit a què estan abocats quasi tots els exiliats i immigrants del món. Una tragèdia que Cucarella ha sabut contar amb cruïda i hu-

mor, mentre apropava als joves una lectura desenfadada però encertada d'un clàssic contínuament revisat i visitat, si bé desconegut per la major part del jovent.

Tendra, dura i realista, així és aquesta història. En ella, a més, l'autor hi passa factura a la hipocresia de la caritat interessada i de l'actuació de moltes institucions socials per a les quals els homes i les dones són vistos –sense més escrúpols– com xifres que engreixen estadístiques.

Al cap i a la fi, els pobres, els captaires, els oblidats –gents sense sostre, en definitiva– són sempre el blanc trist de molts individus que s'atorguen un poder inhumà sobre els més febles.

Lourdes Toledo

D'excursió a veure el formigó

L'última novel·la de Carme Miquel recupera uns personatges exitosos, que ja van ser protagonistes de la trama d'intriga d'*Uns papers en una capsula*, l'any 1994. La protagonista adolescent d'aquella narració és ara una dona inquieta i valenta que voreja la trentena i que torna als orígens per resoldre un cas intrigant en què el ciment és un dels principals perills.

L'AMENÇA DE LES GRUES

CARME MIQUEL

COL·LECCIÓ «ESPURNA», 81

160 PÀGINES

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2007

Són molts els fronts oberts de Carme Miquel. No calen presentacions per a una mestra compromesa i incansable que ha trobat en el món de la literatura un camí per a transmetre uns valors que els qui ens dediquem a la docència coneixem perfectament. Uns valors, però, que es dilueixen sovint –dic sovint i ho remarque, perquè afortunadament no és sempre així– i d'una manera fulminant en traspasar les portes de l'escola. Una vegada més, i a través de la seua novel·la, podrem aplicar-nos en el treball a les aules de temes necessaris i altament pedagògics com el respecte a la diversitat social i el multiculturalisme (els personatges d'Abdul i Hassan ens ajudaran); l'ecologia i el desenvolupament sostenible (Villa Matilde, el projecte de turisme rural de bona part dels protagonistes, però especialment de Vicent i Maria ens ho posarà fàcil),

o el valor de la cooperació i l'amistat (la protagonista, Sara Monroig, encarna una bondat que facilita l'establiment de vincles afectius sòlids).

La trama que ens presenta l'autora, amb un títol tan explícit com *L'amenaça de les grues*, té com a eix temàtic la pressió especulativa i el remolí constructor que, malauradament i vergonyosament, des de fa massa temps ja, assolien el nostre territori. La plaga immobiliària afecta especialment la zona costanera, que és precisament on se situa l'acció de la novel·la. Benissa i Dénia, dues ciutats ben properes i estimades per Carme Miquel, resulten ser, novament en la seua trajectòria literària, l'escenari perfecte. En aquesta narració es reprén la vida de Sara Monroig, una jove de la Marina Alta que fa més de deu anys ja va protagonitzar la novel·la amb què l'autora aterrava, amb un èxit editorial contundent, en el món de la narrativa juvenil. Sara torna a les seues arrels, després de créixer personalment i professionalment a Londres i Oslo, i es troba amb un paisatge desmillorat i amb un enrevessat conflicte urbanístic que posa en perill la vida de sa mare i amenaça la plàcida quotidianitat, als peus del Montgó, dels seus éssers estimats.

¿N'hi ha prou, però, amb un cabàs de bones intencions, amb el valor potencialment didàctic d'una obra, amb l'aval

que representa les quinze edicions de la novel·la de què aquesta és hereva, per oferir un producte literari –que, inicialment, però no només, s'adreça a un públic juvenil– *amb garanties*? El principi de la novel·la ja se'ns mostra confús, perquè tot i que sembla que Sara escriu quan la història de Villa Matilde ja està tancada, a mesura que llegim, ens adonem que la narració es construeix en paral·lel als esdeveniments. La dèria gairebé notarial de la narradora se'ns mostra en un passatge que intenta integrar les noves tecnologies d'una manera voluntariosa però poc efectiva (p. 10). I, de tant en tant, la narració ens ofereix afirmacions i descripcions com les següents: «Actualment, [Anna] que era professora d'història, sabia molt més que quan era estudiant, com és lògic.»; «Una gran portalada ens va conduir a l'entrada que era plena de plantes d'interior, les quals amagaven parets de pedra. Una gran porta...». En un altre moment, l'autora s'afanya a incloure altruïstament, per boca d'un dels personatges, la definició de *marmessor*, per estalviar al possible lector la consulta del diccionari, una pràctica certament en desús entre molts lectors joves. De bones intencions, l'infern n'és ple, i la literatura també.

Isabel Moll

Germanor caïniana

Enric Lluch, nom que és garantia d'èxit en literatura infantil, tracta amb aquesta novel·la el gènere policíac i detectivesc. El text li va valer el 26è premi Enric Valor de narrativa juvenil.

LA GERMANOR DEL CAMÍ

ENRIC LLUCH

PREMI «ENRIC VALOR DE NARRATIVA JUVENIL»

COL·LECCIÓ «ESPLA», 35

160 PÀGINES

EDICIONS DEL BULLENT, PICANYA, 2007

Amb un llenguatge planer, col·loquial, abundant en diàlegs i frases fetes i de vegades fregant els registres més vulgars, l'autor posa en marxa una trama que el lector va coneixent alhora que el seu protagonista, Joan Soldeu, duu a terme les seues indagacions.

Soldeu, personatge desproveït de qualsevol tret d'heroïcitat i, per tant, pròxim al lector model d'aquest gènere, es veu mesclat en uns assumptes perillosos quan un conegut, Toni Rouco, li dóna uns papers alhora que intenta vendre-li unes antiguitats. Així s'engega una trama policíaca i detectivesca on la investigació de Soldeu mateix anirà desvetllant les claus per tal de resoldre els interrogants que es plantegen.

Conscient que hi ha una amenaça de què no pot desempallegar-se, per més que li siga del tot alié l'assumpte que l'involucra a ell, Soldeu seguirà investigant com ho faria un autèntic detectiu. Haurà de buscar ajuda en el seu nebot

Adrià i l'amiga d'aquest, Sunxi. L'inspector Bellver li recriminarà més d'una vegada la seua intromissió en la tasca policial. No és que Soldeu vulga actuar al marge de la llei, sinó que es veu obligat a fer-ho en paral·lel perquè s'hi juga massa com per a confiar cegament ni que siga en la policia. En canvi, es veu obligat a confiar en Adrià, a pesar que no siga l'ajudant ideal.

Que és un personatge proper a algú de carn i ossos se'ns fa patent perquè ell és un protagonista que té por quan es veu amenaçat i que se sent desprotegit davant uns delinqüents i uns fets que, si bé no sap què amaguen, intueix que no seran cap cosa bona. Efectivament, com en la vida real, hi ha enganys, ambició, robatoris i traficants d'estupefaents. Com a element excepcional, entra en joc un «tesor» mil·lenari que fa referència a la petjada dels romans a terres valencianes, concretament a Algemesí. Tot això ve adobat amb l'element que dóna el títol al text: una secta que capta els seus adeptes amb falses promeses i cap escrúpol. Subjau en el relat la desesperança i la solitud d'alguna gent que, amb enganys, entra a formar part d'un grup sectari els promotors del qual no es mouen per interessos tan nobles com fan veure per tal de comprar voluntats.

És d'agrair que aquesta narració juvenil no s'engegue amb un cadàver o que, almenys, no siga massa explícit. Aquesta subtilitat no en resta efectivitat. De fet, l'acció comença amb la «desaparició» de Rouco i amb l'enumeració d'uns enigmes. Un rere l'altre, aniran resolent-se al llarg dels breus i efectius capítols. La simpàtica novetat del treball de Lluch és la incorporació a aquesta novel·la negra d'unes confidents ben singulars: la *Salpaora* o Dolors, la *parrandera*. Personatges aquestes *del terreny* que, lluny de desdir el gènere, hi aporten autenticitat. De tota manera, no podia ser d'altra manera en una narració on, malgrat la complicació de la trama, hi ha tot un corpus ben planificat que no deixa lloc a cap fissura.

Isabel Marín

